

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій
Кафедра педагогіки та психології професійної освіти

ПОГОДЖЕНО

Проректор з наукової роботи,

Євген РОМАНЕНКО

«29» 09 2021 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

Анатолій ПОЛУХІН

«29» 09 2021 р.

УЗГОДЖЕНО

Декан ФЛЮК

Наталія ЛАДОГУБЕЦЬ

«29» 09 2021 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«Психологічні особливості діяльності викладача закладу вищої освіти»

Освітньо-наукова програма: «Професійна освіта»

Галузь знань: 01 «Освіта/Педагогіка»

Спеціальність: 015 «Професійна освіта»

Статус дисципліни: вибірковий компонент

Форма навчання	Семестр	Усього (год. / кредитів ECTS)	Лекції	Практ./лабо р. заняття (семінари)	Самос. робота	Форма підсумк. контролю
Денна/вечірня	4	150 / 5	20	30	100	Залік – 4 с.
Заочна	4	150 / 5	6	10	134	Залік – 4 с.

Індекс: НДФ – 8-015/21 – 2.1.2

Індекс: НДФ – 8-015/21 – 2.1.2 (3)

СМЯ НАУ РП 12.01.07–01–2021

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Психологічні особливості діяльності викладача закладу вищої освіти»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 12.01.07 – 01-2021
		Стор. 2 із 12	

Робочу програму навчальної дисципліни «Психологічні особливості діяльності викладача закладу вищої освіти» розроблено на основі освітньо-наукової програми «Професійна освіта», навчального (РДФ – 8-015/21) та робочого (НДФ – 8-015/21) навчальних планів підготовки здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти за спеціальністю 015 «Професійна освіта» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробив
Професор кафедри:

 Ельвіра ЛУЗІК

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри педагогіки та психології професійної освіти, протокол № 10 від « 31 » 08 2021 р.

Завідувач кафедри

 Ельвіра ЛУЗІК

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри освітньо-наукової програми «Професійна освіта», спеціальності 015 «Професійна освіта», протокол № 10 від « 31 » 08 2021 р.

Завідувач кафедри

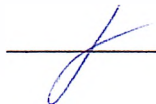
 Ельвіра ЛУЗІК

Гарант освітньо-наукової програми

 Ельвіра ЛУЗІК

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету лінгвістики та соціальних комунікацій, протокол № 7 від « 09 » 08 2021 р.

Голова НМРР

 Анжеліка КОКАРСВА

УЗГОДЖЕНО

Завідувач аспірантурою та докторантурою ~~Ангела ЛЕЛІЧЕНКО~~ Анжела ЛЕЛІЧЕНКО

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Психологічні особливості діяльності викладача закладу вищої освіти»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 12.01.07 – 01-2021
	Стор. 3 із 12		

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни	4
1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна	4
1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна	5
1.4. Міждисциплінарні зв'язки	5
2. Програма навчальної дисципліни	6
2.1. Зміст навчальної дисципліни	6
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля	6
2.3. Тематичний план	8
2.4. Завдання на контрольну (домашню) роботу (ЗФН).....	9
2.5. Перелік питань для підготовки до заліку	9
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	9
3.1. Методи навчання	9
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	9
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернет	10
4. Рейтингова система оцінювання набутих здобувачем знань та вмінь	11

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Психологічні особливості діяльності викладача закладу вищої освіти» розроблена на основі Методичних рекомендацій щодо розроблення робочих програм навчальних дисциплін з підготовки здобувачів ступеня доктора філософії у Національному авіаційному університеті, затверджених наказом ректора від 01.06.2021 № 321/од та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Психологічні особливості діяльності викладача закладу вищої освіти» є теоретичною та практичною основою формування профілю фахівця освітньо-наукового рівня доктор філософії. Знання основ сучасних психологічних теорій в наукових дослідженнях дають можливість фахівцям самостійно та відповідально вирішувати професійні завдання, які пов'язані часто з невизначеністю умов професійної діяльності.

Метою навчальної дисципліни «Психологічні особливості діяльності викладача закладу вищої освіти» є надання знань для формування професійних компетенцій у майбутніх викладачів закладів вищої освіти (ЗВО), які виявляються в особливостях управління навчальною, професійною та іншими видами діяльності, виходячи із психофізіологічних особливостей їх реалізації.

Завдання вивчення навчальної дисципліни полягають у:

- оволодінні майбутніми викладачами ЗВО знаннями особливостей психічних та фізіологічних функцій організму в умовах професійної діяльності;
- формуванні знань про основні закономірності та особливості діяльності майбутніх фахівців;
- наданні уявлень про соціально-психологічні, гідро-метео-фактори і медико-біологічні фактори та їх вплив на працездатність і безпечну діяльність викладача в освітньо-інформаційному середовищі (ОІС) ЗВО;
- формуванні знань про загальні психофізіологічні характеристики праці в системах управління;
- оволодінні знаннями про індивідуальний стиль та функціональний стан, які впливають на ефективність та безпечну діяльність майбутнього викладача ЗВО;
- формуванні умінь використовувати засоби і методи збереження та підтримки працездатності і безпечної діяльності фахівців у звичайних та екстремальних умовах.

1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна

У результаті вивчення дисципліни «Психологічні особливості діяльності

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Психологічні особливості діяльності викладача закладу вищої освіти»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 12.01.07 – 01-2021
		Стор. 5 із 12	

викладача закладу вищої освіти» здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти оволодіють теоретичними та практичними знаннями динаміки психічних пізнавальних процесів, станів, утворень, якостей та функцій; опанують теоретичними та практичними знаннями щодо впливу освітньо-інформаційного середовища на працездатність людини під час взаємодії у системі «техніка – людина – середовище».

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна

У процесі вивчення дисципліни «Психологічні особливості діяльності викладача закладу вищої освіти» у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти мають бути сформовані наступні компетентності:

Загальні компетентності: здатність до критичного мислення, аналізу та синтезу; здатність до розробки і управління проектами; здатність до удосконалення й розвитку професійного, інтелектуального та культурного рівнів; здатність генерувати нові ідеї та нестандартні підходи до їх реалізації (креативність); системність та відповідальність у педагогічній діяльності щодо організації та здійснення освітнього процесу, навчання, виховання, особистісного розвитку і професійного становлення майбутнього фахівця до певного виду професійно-орієнтованої діяльності; толерантність до невизначеності та комплексність у прийнятті обґрунтованих рішень.

Фахові компетентності: здатність до конструктивного використання сучасних теорій, методологій і методів соціально-психологічних та інших наук стосовно до завдань фундаментальних і прикладних досліджень у галузі професійної діяльності; здатність виявляти прогресивні ідеї зарубіжного досвіду функціонування професійної освіти та визначати на цій основі можливі напрями впровадження цих ідей у вітчизняну систему вищої та вищої технічної освіти; здатність до професійної рефлексії; здатність до набуття та розуміння значного обсягу сучасних науково-теоретичних знань у галузі теорії і методики професійної освіти; здатність оцінювати процес і результат виконаної роботи, розробляти та впроваджувати програми забезпечення якості професійної освіти.

1.4. Міждисциплінарні зв'язки.

Навчальна дисципліна «Психологічні особливості діяльності викладача закладу вищої освіти» базується на знаннях дисциплін «Андрагогіка та інноваційні освітні технології вищої освіти», «Вплив освітньо-інформаційного середовища на успішність особистісного розвитку та професійного становлення майбутніх фахівців», «Проектування та управління освітнім середовищем: оцінювання та діагностика навчальної успішності» та доповнює дисципліни «Фахова науково-педагогічна практика» і «Професійна майстерність викладача ЗВО».

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Психологічні особливості діяльності викладача закладу вищої освіти»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 12.01.07 – 01-2021
		Стор. 6 із 12	

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Зміст навчальної дисципліни

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модуля, а саме: «Основи психології діяльності викладача ЗВО», який є логічно завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля

Інтегровані вимоги модуля №1: у процесі засвоєння матеріалу модуля № 1 здобувачі повинні навчитись:

- застосовувати знання та уміння для забезпечення психологічного супроводу професійної підготовки викладача закладу вищої освіти;
- обирати та адекватно використовувати технології ведення переговорів, психологічні способи впливу під час спілкування;
- застосовувати на практиці знання особливостей ведення переговорів в екстремальних умовах;
- використовувати адекватні стратегії збереження, підтримки і відновлення працездатності викладачів ЗВО в екстремальних умовах;
- застосовувати у професійній діяльності основні психологічні закони, гуманістичні цінності й принципи, навички соціокультурної та психологічної компетенції;
- використовувати у професійній діяльності ефективні методики формування стресостійкості особистості викладача ЗВО;
- формувати здатність до самовдосконалення та професійного зростання;
- ефективно взаємодіяти з різними людьми, співпрацювати з іншими фахівцями при виконанні посередницьких функцій.

Модуль №1 «Основи психології діяльності викладача закладу вищої освіти»

Тема 1. Актуальні проблеми соціально-психологічного забезпечення професійної діяльності викладача ЗВО. Психологічний супровід професійної підготовки викладача ЗВО. Предмет, завдання та теоретичні питання психології діяльності. Шляхи та засоби збереження працездатності та безпечної діяльності викладачів ЗВО. Технології професійної освіти як компонент соціально-психологічного супроводу професійної діяльності. Особливості психологічного супроводу підготовки викладачів ЗВО. Кризи професійного становлення.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Психологічні особливості діяльності викладача закладу вищої освіти»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 12.01.07 – 01-2021
		Стор. 7 із 12	

Тема 2. Адаптація та її значення в системі соціально-психологічного забезпечення діяльності. Атестація персоналу як компонент соціально-психологічного забезпечення професійної діяльності. Адаптація в системі психофізіологічного забезпечення діяльності. Компоненти, динаміка, детермінантні фактори адаптаційного процесу. Психологічні закономірності та фактори професійної адаптації викладача в системі ЗВО. Основні поняття адаптації до умов професійної діяльності. Процедура, функції, завдання та поведінка під час атестації. Аtestування і психологічні критерії відбору кандидатів при прийомі на роботу. Схема роботи психолога під час аtestування кандидатів для прийому на роботу. Методика об'єктивної оцінки адаптації співробітників.

Тема 3. Психологічне забезпечення переговорного процесу. Взаємодія і психологічний вплив під час ділового спілкування. Психологічні способи впливу під час спілкування. Функції і етапи бесіди. Технологія ведення переговорів. Особливості ведення переговорів в екстремальних умовах. Психологічне забезпечення ефективної взаємодії в складних ситуаціях.

Тема 4. Особливості психологічного забезпечення діяльності викладача в екстремальних умовах освітньо-інформаційної системи ЗВО. Механізми формування стресостійкості особистості. Особливості реагування на екстремальні ситуації. Психологічний аналіз понять емоційної, психологічної стійкості та стресостійкості.

Тема 5. Соціально-психологічне забезпечення надійної та безпечної діяльності викладачів ЗВО. Основні поняття та фактори безпеки педагогічної діяльності. Проблема надійності та її механізми в сучасній психології. Особливості умов та чинників, що впливають на надійність професійної діяльності викладачів ЗВО як операторів зв'язку.

Тема 6. Шляхи та засоби збереження, підтримки і відновлення працездатності викладачів ЗВО в екстремальних умовах. Зміст соціально-психологічних заходів збереження працездатності. Організаційні та психологічні заходи збереження працездатності. Психофізіологічні заходи підтримки та відновлення працездатності викладача в освітньо-інформаційному середовищі ЗВО.

Тема 7. Психологічні умови психічного та фізичного здоров'я особистості. Психологічний комфорт як умова психічного здоров'я особистості. Психологічні фактори нормалізації стресу. Адаптація і стрес. Формули боротьби зі стресом.

2.3. Тематичний план

№ п/п	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)							
		Денна/вечірня форма навчання				Заочна форма навчання			
		Усього	Лекції	Практ. заняття	СР	Усього	Лекції	Практ. заняття	СР
«Основи психології діяльності викладача закладу вищої освіти»									
1.1	Актуальні проблеми соціально-психологічного забезпечення професійної діяльності викладача ЗВО. Психологічний супровід професійної підготовки викладача ЗВО.	4 семестр				4 семестр			
		20	4	4	12	20	1	1	18
1.2	Адаптація та її значення в системі соціально-психологічного забезпечення діяльності. Атестація персоналу як компонент соціально-психологічного забезпечення професійної діяльності.	20	2	4	14	20	1	1	18
1.3	Психологічне забезпечення переговорного процесу.	25	4	5	16	25	1	2	22
1.4	Особливості психологічного забезпечення діяльності викладача в екстремальних умовах освітньо-інформаційної системи ЗВО.	25	4	5	16	25	1	2	22
1.5	Соціально-психологічне забезпечення надійної та безпечної діяльності викладачів ЗВО.	20	2	4	14	20	1	1	18
1.6	Шляхи та засоби збереження, підтримки і відновлення працездатності викладачів ЗВО в екстремальних умовах.	20	2	4	14	20	1	1	18
1.7	Психологічні умови психічного та фізичного здоров'я особистості.	20	2	4	14	20	-	2	18
Усього за модулем		150	20	30	100	150	6	10	134
Усього за навчальною дисципліною		150	20	30	100	150	6	10	134

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Психологічні особливості діяльності викладача закладу вищої освіти»	Шифр документа	СМЯНАУ РП 12.01.07 – 01-2021
		Стор. 9 із 12	

2.4. Завдання на контрольну (домашню) роботу (ЗФН).

Контрольна робота виконується кожним здобувачем з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань, набутих під час вивчення дисципліни «Психологія кризових ситуацій в авіаційній галузі» а також розвитку навичок їх практичного застосування при розв’язанні фахових завдань.

Зміст роботи: контрольна робота складається зі вступу, теоретичного розділу, практичного розділу, висновків та списку літератури. Виконання, оформлення та захист контрольної роботи здійснюється кожним здобувачем в індивідуальному порядку.

Теоретичний розділ роботи присвячений аналізу теоретичних підходів до проблематики надання психологічної допомоги при екстремальних (кризових) ситуаціях в авіаційній галузі. Практичний розділ присвячений аналізу та інтерпретації результатів дослідження однієї, двох діагностичних методик з тематики ДКР на вибірці 10 – 15 осіб.

Час, потрібний для виконання контрольної роботи – 8 годин самостійної роботи. Обсяг контрольної роботи – до 25 сторінок.

2.5. Перелік питань для підготовки до заліку.

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до заліку розробляються провідним викладачем кафедри відповідно до робочої програми, затверджується на засіданні кафедри та доноситься до відома здобувачів ступеня доктора філософії.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання: лекції з використання мультимедійних технологій, робота в малих групах, семінар-дискусія, мозкова атака, розв’язування ситуаційних завдань, рольова гра тощо.

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1. Козаков В.А. Психологія діяльності та навчальний менеджмент: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / В.А. Козаков, М.В. Артюшина, О.М. Котикова та ін.- К.: КНЕУ, 2007. – 832 с.

3.2.2. Корольчук М.С., Крайнюк В.М. Соціально-психологічне забезпечення діяльності в звичайних та екстремальних умовах: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Ніка-Центр, 2006. – 580 с.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Психологічні особливості діяльності викладача закладу вищої освіти»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 12.01.07 – 01-2021
		Стор. 10 із 12	

3.2.3. Корольчук М.С. Психофізіологія діяльності: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Ельга, Ніка-Центр, 2009. – 400 с.

3.2.4. Шинкарук А.І. Психологія діяльності навч. посіб. / А. І. Шинкарук [и др.] ; заг. ред. А. І. Шинкарук ; Кам'янець-Подільський національний ун-т ім. Івана Огієнка. - Кам'янець-Подільський : Оіюм, 2009. - 208 с.

Допоміжна література

3.2.5. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності : навч. посібник для студ. вищих пед. навч. закл. / В. А. Семиченко. - К. : Вища школа, 2004. - 336 с.

3.2.6. Суська, О.О. Психологія інформаційної діяльності в сфері масової комунікації. Основи формування критеріїв ефективності інформаційного обміну / О.О. Суська. - К. : [б.в.], 2007. - 81 с.

3.2.7. Томчук, М. І. Психологія готовності тренера до прийняття управлінських рішень в екстремальних умовах професійної діяльності / М. І. Томчук, О. В. Хуртенко ; Вінниц. обл. ін-т післядиплом. освіти пед. працівників. - Вінниця : [б.в.], 2009. - 184 с.

3.2.8. с. Ярослав Н.С. Психологія учбової діяльності : практикум / Н. С. Ярослав ; Ніжинський держ. педагогічний ун-т ім. Миколи Гоголя. - Ніжин, 2004. - 34 с.

3.3. Інформаційні ресурси в інтернеті

3.3.1 https://pidruchniki.com/13590421/psihologiya/praktichna_psihologiya

3.3.2 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0101-93>

3.3.3. <https://imzo.gov.ua/tag/psyholohichna-sluzhba/>

3.3.4. <http://er.nau.edu.ua/handle/NAU/31510>

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Психологічні особливості діяльності викладача закладу вищої освіти»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 12.01.07 – 01-2021
		Стор. 11 із 12	

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ ЗДОБУВАЧЕМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної здобувачем навчальної роботи здійснюється у балах відповідно до табл.4.1.

Таблиця 4.1

Вид навчальної роботи	Максимальна кількість балів	
	Денна/вечірня форма навчання	Заочна форма навчання
	Модуль №1	Модуль №1
	4 семестр	4 семестр
Відповіді на теоретичні питання під час аудиторної роботи на практичних заняттях	6×5=30	10×2=20
Виконання та захист презентації	10×2=20	-
Виконання експрес-контрольної роботи	5×2 = 10	-
Виконання контрольної роботи (домашньої)	-	10
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 здобувач має набрати не менше</i>	<i>36 балів</i>	-
Підсумкова семестрова контрольна робота	-	30
Виконання модульної контрольної роботи №1	20	-
Усього за модулем №1	80	60
Семестровий залік	20	40
Усього за дисципліною	100	

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються здобувачу, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих здобувачем за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Сума підсумкової семестрової модульної та залікової рейтингових оцінок, у балах становить підсумкову семестрову рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки здобувача, наприклад, так: *92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е* тощо.

4.6. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до академічної довідки про виконання відповідних освітньо-наукових програм.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Психологічні особливості діяльності викладача закладу вищої освіти»	Шифр документа	СМЯНАУ РП 12.01.07 – 01-2021
		Стор. 12 із 12	

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				